

Tekeningen snoepwinkeltje Aaltje Karels geruild voor Volendammer kwak en herberginterieur

Zout op de stoep als kunstwerk

DOOR SONIA DE JONG

VOLEDAM - Een dame die zout strooiend door Volendam kuiert. Ze zijn in het toeristendorp veel gewend, maar dit trok toch de aandacht. Het ging om Saskia te Dorsthorst die samen met haar collega-kunstenaars Ida van der Lee en Pietjanke Fokkema bezig is met een 'Zouttocht' langs voormalige Zuiderzeedorpen. Overal wordt een tekening overhandigd in ruil voor een voorwerp uit het bezit van het dorp in kwestie. En wordt volop zout gestrooid. Met het historische zeilschip Bruinvisch zetten de drie kunstenaressen zondagmiddag vanuit het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen koers naar Volendam om daar gistermiddag aan te komen. Okce, er werd een klein beetje vals gespeeld, want de vaartocht duurde niet zo lang. Maar we moeten niet op alle slakken zout leggen, om in de zoute termen te blijven. Het gaat hier tenslotte om een kunstproject.

Verdwenen huisje

Het begon allemaal met een spoorloos verdwenen huisje uit Zoutkamp (Groningen). In 1969, toen de Lauwerszee werd afgesloten, ging een aantal huisjes daar tegen de vlakte. Wel voorzichtig, want ze zouden worden herbouwd in het Zuiderzeemuseum. En dat gebeurde ook. Einde verhaal, leek het. Maar een verslaggever van het Dagblad van het Noorden ontdekte in april 2007 dat niet alle gesloopte huisjes in Enkhuizen herbouwd waren. Aanvankelijk reageerde

Bij de Bruinvisch starten Ida van der Lee, Pietjanke Fokkema, Jannig Kwakman, Saskia te Dorsthorst en Wim Keijzer hun tocht. FOTO ELLA TILGENKAMP

het Zuiderzeemuseum met een ontkenning. Echt alle Zoutkampse huisjes waren weer opgebouwd op het museumterrein. Toen echter de Groningers aan de hand van ooggetuigenverslagen en foto's bleven volhouden dat dat niet het geval was, togen de museummedewerkers toch maar eens op onderzoek uit. En

jewel, tussen het hoog opgeschooten groen in het natuurgebied vonden zij een stapel stenen en muurfragmenten: de restanten van een Zoutkamphuisje.

En dat is nou precies een kolffe naar de hand van kunstenaar Ida van der Lee (1961, Beemster). Zij noemt zichzelf liever 'registreur van verandering'. Overal

waar ingrijpende veranderingen in buurten plaatsvinden, verzint zij rituelen om die te begeleiden. Zo bouwde zij in Zaandam enkele jaren terug een schatkist met verhalen van afvalmateriaal uit de gesloopte wijk Vissershov en maakte ze een dominospel van deuren uit een Groningse flat die tegen de vlakte ging.

Zij brengt het nooit herbouwde huisje uit Zoutkamp nu per schip terug naar de plek waar het vandaan komt. Keurig in planken, kozijnen en gevelbalken verstouwd in het ruim van De Bruinvisch. En daaromheen verzorgd zij een complete Zouttocht langs de Zuiderzeegemeenten. Elk van die gemeenten ontvangt

een tekening van een huisje van hun dorp van de hand van Pietjanke Fokkema en wordt geacht daarvoor iets in ruil terug te geven.

Oorbellen

Volendam vormde gisteren de eerste stop. De drie vrouwen, uitgedost in rood, wit en blauw en volgehangen met zout in zakjes in oorbellen en nog veel meer, werden enthousiast ontvangen door Jannig Kwakman, conservator van de immense schilderijencollectie van hotel Spaander en door Wim Keijzer, conservator van het Volendams Museum. Na een kunstzinnige rondleiding door het dorp, aan de hand van schilderijen van Spaander, werd de eerste tekening van Fokkema overhandigd, een impressie van het snoepwinkeltje van Aaltje Karels dat tot eind jaren zeventig aan het Doolhof in Volendam een paradijs voor duizenden kinderen vormde en tegenwoordig een tweede leven leidt in het Zuiderzeemuseum. Van der Lee las fragmenten voor uit de herinneringen die Nico Karels, een neef van Aaltje, op schrift gesteld had. In het Volendams Museum volgde de tweede tekening, ook van het winkeltje. Ervoor in ruil schonk hotel Spaander een schets van Edwin Hogendoorn die hij in 2006 in het hotel maakte. Van het museum kreeg Van der Lee een gedetailleerde tekening van een kwak, de typisch Volendamse botter. Woensdag doet de Bruinvisch Harderwijk aan, dan Urk en op 6 juli Den Oever. Daarna volgen nog Harlingen en Zoutkamp (10 juli) waar het huisje 'teruggegeven' wordt. Het verslag van Van der Lee's tocht mede Bruinvisch wordt in woord en beeld getoond in het Zouthuisje in het Zuiderzeemuseum.